มาฆบูชาเทศนา กัณฑ์ที่ ๑๔

เอตตาวตา

สำนวนเก่า

ตามแบบที่ใช้ในวัดบวรนิเวศวิหาร

กรุงเทพมหานคร

พระธรรมเทศนาในอภิลักขิตกาลทางพระพุทธศาสนา

คณะธรรมยุต

จัดพิมพ์เผยแผ่

เอตฺตาวตา ตสฺส นราสภสฺส
ปญฺญาทยาหุตฺตมปุคฺคลสฺส
อุปฺปตฺติโย ยาว สมาคมมฺหา
ขีณาสวานํ วรสาวกานํ
ตํ พุทฺธเสฏฺฐํ สห สาวเกภิ

โอสารยนฺตํ วรปาฏิโมกฺขํ
ปูเชตฺวา หฏฺฐปโมทิตาย
ธมฺมาภิกามาย ปชายิมิสฺสา
สทฺธาปสาทาวหนาย วุตฺตา
ธมฺมีกถายํ สุชนานุรูปา

กาลานุรูปํ อภิสงฺขิปิตฺวา
นิฏฺฐํ คตาทานิ สมาสโตว
เอวํ ปกิตฺติตํ พุทฺธํ สขีณาสวสาวกํ
จิรํ กาลมตีตมฺปิ สมฺมเทว อนุสฺสรํ
ตสฺเสว สกฺขิภูเตสุ ถูปสฺมึ ปฏิมาย จ

ปสนฺนจิตฺตา สกฺกจฺจํ ปูชํ กโรนฺตุ สาธโว
อคฺเค เจโตปสาเทน อปิ อคฺคํ ผลํ สิยา
อคฺคโต เว ปสนฺนานํ อคฺคํ ธมฺมํ วิชานตํ
อคฺเค พุทฺเธ ปสนฺนานํ ทกฺขิเณยฺเย อนุตฺตเร
อคฺเค ธมฺเม ปสนฺนานํ วิราคูปสเม สุเข

อคฺเค สงฺเฆ ปสนฺนานํ ปุญฺญกฺเขตฺเต อนุตฺตเร
อคฺคสฺมึ ทานํ ททตํ อคฺคํ ปุญฺญํ ปวฑฺฒติ
อคฺคํ อายุ จ วณฺโณ จ ยโส กิตฺติ สุขํ พลํ
อคฺคสฺส ทาตา เมธาวี อคฺคธมฺมสมาหิโต
เทวภูโต มนุสฺโส วา อคฺคปฺปตฺโต ปโมทติ

อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ อุตฺตมํ ธมฺมมชฺฌคา
มหาสงฺฆํ ปโพเธสิ อิจฺเจตํ รตนตฺตยํ
พุทฺโธ ธมฺโม สงฺโฆ จาติ นานา โหนฺตมฺปิ วตฺถุโต
อญฺญมญฺญา วิโยคาว เอกีภูตมฺปนตฺถโต
พุทฺโธ ธมฺมสฺส โพเธตา ธมฺโม สงฺเฆน ธาริโต

สงฺโฆ จ สาวโก พุทฺธสฺส อิจฺเจกาพทฺธเมวิทํ
รตนตฺตยสฺเสตสฺส สุเขตฺตตานุภาวโต
อนฺตรายาปิ มาเหสุํ สุวตฺถิ โหตุ โน สทา
อิมินา กุสเลนาปิ อคฺคสฺมึ รตนตฺตเย
ปุญฺญกฺเขตฺเต สญฺจิเตน วิปฺปสนฺเนน เจตสา

พุทฺธาทิคุณโมคฺคยฺห สจฺเจนาปิ กเตนิธ
ปตฺตานุโมทกานญฺจ เทวานํ เตชวาหสา
ยถิจฺฉิตํ อนายาสํ โสตฺถิ โน โหตุ สพฺพทา.

ได้แสดงเรื่องจาตุรงคสันนิบาต จำเดิมแต่ความเกิดแห่งพระสัมมาสัม-พุทธเจ้า จนถึงเมื่อทรงสวดโอวาทปาฏิโมกข์ ในวิสุทธอุโบสถ ณ ที่สมาคมขีณาสวสาวก เพื่อให้เกิดศรัทธาและเลื่อมใส แก่พุทธบริษัทผู้ปรารถนาจะทำสักการบูชา จบโดยย่อตามสมควรแก่กาลเวลาด้วยกถามรรคเพียงเท่านี้.

ขอสาธุชนจงระลึกถึงพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น กับทั้งขีณาสวสาวกแม้ล่วงไปนานแล้วนั้นเป็นอารมณ์ มีจิตเลื่อมใสทำสักการบูชา ณ พระสถูปและพระพุทธปฏิมาเจดียสถาน ซึ่งเป็นพยานแห่งพระพุทธเจ้านั้น เพราะอาศัยความเลื่อมใสแห่งจิตที่เป็นไป ณ ปูชนียวัตถุอันเลิศ เป็นเหตุแล้ว ผลอันเลิศก็จะพึงเกิดมีเป็นวิบากสมบัติ เมื่อสาธุชนมาเลื่อมใส ณ ที่ควรเลื่อมใสโดยความเป็นของเลิศ รู้แจ้งซึ่งธรรมอันเลิศ เลื่อมใสในพระพุทธเจ้าผู้เลิศกว่าสรรพสัตว์โดยคุณ คือพระอรหัตและสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นทักขิเณยยบุคคลไม่มีผู้อื่นยิ่งขึ้นไปกว่าพระองค์ได้ เลื่อมใสในพระธรรมอันเลิศ เป็นที่ปราศจากเครื่องย้อมและเป็นที่สงบแห่งกิเลสเป็นสุข เพราะทำสังขารให้ระงับโดยพิเศษได้ เลื่อมใสในพระสงฆ์อันเลิศ เป็นบุญเขตอันยิ่งใหญ่ ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งขึ้นไปกว่าได้ บริจาคทานอยู่ในเขตอันเลิศเป็นสัมมาปโยคจริยาอยู่แล้ว บุญเลิศย่อมเจริญเป็นกุศลขันธ์อันยิ่งใหญ่ทั้งอายุ วรรณะ ยศ เกียรติคุณ และความสุขกายความสุขจิต และกำลังกายกำลังความคิด ส่วนที่เลิศย่อมเจริญใหญ่ เป็นคุณสมุทัยอันไพศาล บัณฑิตชาติผู้ให้ผู้บริจาคซึ่งพัสดุอันเลิศประกอบด้วยธรรมอันเลิศแล้ว เมื่อเกิดเป็นเทพดาหรือมนุษย์ ก็เป็นผู้ถึงซึ่งความเป็นผู้เลิศ บันเทิงจิตด้วยอิฏฐวิบากเป็นอเนกประการ. รัตนะทั้ง ๓ เป็นวัตถุเลิศ นำผลอันเลิศให้แก่ผู้เลื่อมใสด้วยประการฉะนี้.

พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ธรรมอันอุดมแล้ว ทรงสั่งสอนให้สงฆ์หมู่ใหญ่ได้ตรัสรู้ตามแล้ว เป็น ๓ รัตนะ คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ฉะนี้. แม้ต่างกันโดยวัตถุว่า **พุทฺโธ ธมฺโม สงฺโฆ** ก็จริงแล แต่ก็เนื่องกันเป็นอันเดียว เพราะไม่พรากจากกันได้ พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนสัตว์ให้รู้ธรรม ธรรมอันสงฆ์ทรงไว้ สงฆ์เล่าก็เป็นสาวกแห่งพระพุทธเจ้า ๓ รัตนะเนื่องกันเป็นอันเดียวฉะนี้. เพราะอานุภาพพระรัตนตรัยนั้นเป็นเขตอันดี อันตรายพิบัติทั้งหลาย จงอย่าได้เกิดมีแก่ผู้นับถือพระรัตนตรัย ขอความสวัสดีจงมีแก่ผู้เลื่อมใสทุกเมื่อเป็นนิตยกาล ด้วยอำนาจกุศลพิเศษบุญนฤธี อันเกิดแต่ความเคารพอภิวาทนมัสการ และบูชาสักการะกิจนี้ ที่พุทธศาสนิกชนบำเพ็ญในพระรัตนตรัยอันเลิศ อนึ่ง ด้วยสัจจวาจาภานิตที่หยั่งลงยังพระคุณพุทธาทิไตรรัตน์ซึ่งบำเพ็ญอยู่ ณ บัดนี้ ด้วยเดชานุภาพเทพเจ้าซึ่งอนุโมทนาส่วนกุศล ขอความสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล จงเกิดมีตามประสงค์แก่ผู้นับถือพระพุทธศาสนาทุกสรรพกาล ขอคำสั่งสอนแห่งพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ดำรงคงที่อยู่อย่างนั้นซึ่งเป็นพระศาสดาแห่งเราทั้งหลายจงรุ่งเรืองให้สำเร็จสุขประโยชน์แก่สัตว์โดยสิ้นกาลนาน เทอญ.